

PART 2

GLAS

NARODA

46th Year
ESTABLISHED 1893

New York, Tuesday, May 23rd, 1939 . . .

Torek, dne 23. maja, 1939.

No. 119—Stv. 119

**Pozdravljena, mati
domovina!**

Spisal: Frank Kerže

Na obali severno-ameriškega kontinenta, tam, koder se mogoča reka Hudson spaja z Atlantskim oceanom v večni objem, se zbirajo danes n a r o d i vsega prostega in svobodnega sveta, da ponovno manifestirajo enotnost človeka, njegovo bratstvo in njegovo skupnost v vsem, kar je ustvaril njegov duh in izdelale njegove roke. Največja centrala modernega sveta, naš veliki New York, koder je vse, kar je napredka in zmage človeškega duha v zadnjih par stoletjih, koder žive vsi večji in pomembnejši narodi tega sveta v najlepši bratški harmoniji, odpira svoja vrata in srce, da vas vzprejme, pozdravi in pokaže, da so in ostanejo za vse čase živi največji človeški ideali: svoboda, bratstvo in večni napredek.

Prišla si tudi ti, mati domovina, svobodna Jugoslavija, prvič, odkar pomniti duh in zgodovina, kot prosta in svobodna med proste in svobodne svetovne narode, da pokažeš moč svojega duha in delo svojih pridnih rok. Vem, da ni to vse, kar prinašaš in čutim, da je ena sama bilka iz obširnih poljan, ena sama cvetka iz obdelanih gredic in en sam vršiček iz zakladov naše bogate duše. A vendar sem vesel in ponosen na ta šopek, ker ga prinašaš ti, svobodna mati domovina, in ker je — naš.

Kaj si čutila, mati domovina, ko so zazrle tvoje oči v veliki luki new-yorški veličastni spomenik najvišjemu človeškemu idealu — Svobodi? Da si srečna in ponosna, ker prihajaš prvič svobodna med svobodne narode vsega sveta. In gotovo si čitala misli svojega in našega srca: edinole v Svobodi je mogoča sreča človeška, iskreno bratstvo in večni progres. Bila si srečna, a ne brez grenkosti v srcu. Zakaj mimo tega spomnika so prihajali stotisoči in milijoni tvojih sinov in hčera. S toliko ljubeznijo, žrtvami in trpljenjem si jih rodila, vzgajala, učila, varovala in skrbela zanje, dokler niso bili na višku moči in življenja. A ko prišel čas, da bi ti vsaj delno povrnil, kar si storila zanje, jih je srečalo spoznanje in jim povedalo, da nima domovina mesta in kruha za nje. Vsem je bilo težko, mati domovina, tebi in nam, ko smo pluli

mimo kipa boginje Svobode v neznamo deželo, da poiščemo tega, česar ni imela domovina za nas. Prišli smo z namenom, da se vrnemo in živimo tam, koder je edinole mogoče srečno in zadovoljno življenje, to je v naši domovini. Zakaj domovina je kakor mati: ena sama.

Toda iz let so nastajala desetletja, iz mladosti starost, iz računov in načrtov le tihe želje in upanja, ki so se umaknila nekam v globine človeškega srca. Tam počivajo poleg spominov iz naših mladih let, tam se oglašajo v zarjeh zlatega solnca in v objemu tihih noči kakor rahlo, nevslušano hrepenenje po tebi, o mati domovina.

V družbi svojih sester iz vsega svobodnega sveta boš skromna in tiha, kakor ženjica med zrelo pšenico, toda — tam boš. Videla boš bogastva, velika in neizmerna, strmela boš v zaklade, ki jih je zasnoval svobodni duh in izdelale svobodne roke. Občuduj jih — zavidati jih ni treba. Zakaj drugi kažejo dela stoletij, ti si pa takorekoč od včera. Naj te tolaži

zavest, da si stala poldrugi tisoč let na braniku, trpela in krvavela, da so mogli živeti in ustvarjati tisti, ki so danes mogočni in veliki. Marsikje je že višek, pri tebi ni niti začetka. Sile slovanske duše in njenega ustvarjanja so komaj v prvih pomladanskih kalem in kar imajo danes drugi, pride enkrat tudi do nas, vse v večji, mogočnejši in popolnejši obliki, kot je danes na svetu.

Ni važno za nas, koliko si svojih zakladov prinesla, da jih pokažeš nam, važno pa je, da si prišla. Mogoče je to začetek boljše in srečnejše bodočnosti za nas, stotisoče tvojih sinov in hčera, ki živimo tukaj, doma smo pa tam, odkoder si ti. V nas je vse tako sveže in živo, kakor tisti dan, ko smo v davnih časih zapuščali rodno zemljo in če že ne moremo pričakovati, da se kdaj vrnemo v tvoje naročje, bi vsaj želeli, da bi bilo malo več ljubezni, malo več razumevanja za nas. Vem, da imate svoje težave in probleme, čutim, da mlada Jugoslavija še vedno ni

na tisti trdni skali, ki bi bila važen temelj za vse bodoče čase. Razumevam številne domače probleme, zakaj družina je velika med Triglavom in Egejskim morjem, med našim Jadranom in obalo Črnega morja. Vem, da mladost le prerada pozablja na tisto, kar bi moralo biti največje in najsvežejše, večno preločeno in pravzaprav edina smernica za vsak korak in vsako delo. Bili so trenutki, ko se je pojavljala v naših srcih skrb, ali bo, ali ne. Toda v prvih dvajsetih letih tvojega svobodnega življenja se je izkazala skupna velika poteza duše združenega naroda jugoslovanskega: v vsaki večji krizi je privrelo na dan kakor svež planinski studenec: skupni čut, skupna vez vsega Slovanstva. Četudi med sabo z malenkostmi razdvojeni, smo pri velikih važnih vprašanjih in problemih vselej edini.

Vajeni smo bojev, vajeni samozatajevanja, vajeni vsega, kar pomenja trpljenje na tem

Nadaljevanje na 2. strani.

Pozdrav!

MAY
23rd1
9
3
9

Značaj Jugoslovenskog Učešća na Svetskoj Izložbi u New York-u

INŽINJER Z. S. GAVRILOVIĆ New York City

Svetska izložba u New York-u je veličanstvena panorama idealne budućnosti čovečanstva. Glavna tema izložbe je, da prikaže: "Srećniji način američkog života priznajući i uzajamnu zavisnost ljudi, i stvaranje boljeg budućeg sveta pomoću današnje tehnike". Dva perspektiva bliske budućnosti, prožete duhom mira, čivo je oertana i simbolički izražena na razne načine kroz umetničke radove, koji se odnose na celokupno polje ljudskih tvorevina od kamenog do mašinskog doba. Samo moćna i demokratska Amerika mogla je do poduzme jedno vaspitno poduzće takvih razmera.

Stalno promenljiva panorama istorije pokazuje postepeni napredak tehnike uporedno sa proširenjem delokruga ljudskog poznavanja nepromenljivih zakona prirode. Još u prvoj polovini prošlog stoleća Faraday, slavni engleski fizičar, otkrio je zakon o pretvaranju mehaničke energije u električnu energiju, i postavio osnovu modernoj električnoj industriji. Godine 1878, Thomas Edison, pronašao je prvu električnu sijalicu i omogućio stvaranje veličanstvenih scena i noćnih prizora na svetskoj izložbi, koja se kupa u moru svetlosti duginih boja. Četrnaest godina dočnije, Nikola Tesla, jugoslovenski genije iz kršne Like, pojmió je i konstruisao prvi polifazni motor naizmenične struje, koja se danas universalno upotrebljava u prenošenju električnih energija visokih voltaža na velike daljine. A godine 1896—1900 Mi-

hajlo Pupin, naučenjak svetskog glasa iz ravnog Banata, izumeo je metodu odabiranja oscilatornih radio talasa i razvio telefoniju na veliku daljinu pomoću svojih induktivnih kalemova. Teslini i Pupinovi pionerski radovi na polju struja visokih frekvencija jesu osnovni naučni principi današnje moderne telefonije i radio telegrafije.

Dvadeseti vek je epoha bežične telegrafije, međunarodne radio emisije i televizije. Čovečiji glas, izbačen u obliku kratkih električnih talasa, čuje se momentalno na svakom delu globa, Lađe i aeroplani u stalnom su dodiru sa zemljom pomoću električnih veza. Čak i slike predmeta u miru i kretanju prenose se pomoću električnih talasa i umogućavaju na izve-noj daljini. Ovaj ogroman razvitak primenjene nauke za vreme našeg života znatno je izmenio naš pojam o daljini. Danas na svetu nema više udaljenosti i usamljenosti. Ceo naš društveni i ekonomski život zavisi sve više i više od saradnje čovečanstva i proizvoda nauke. Mi smo u pravome smislu uzajamno zavisni članovi integritane društvene zajednice.

Krajnji ishod ovih dubokih dejstava tehnike na društveni i ekonomski život budućih generacija zavisi od balansa civilizacije i kulture. Pod rečju civilizacija razume se skup mehaničkih instrumenata i materijalnih sredstava kojima se služimo u svakidašnjem životu.

Kultura je zbirka duhovnih i humanitarnih vrednosti izraženih u umetnosti, književnosti i veri. Drugim rečima, civilizacija je ono što upotrebljujemo, a kultura je ono, što smo u stvari. Prema tome, kulturni stupanj jednog naroda cení se prema njegovoj umetnosti i književnosti. A musika, više nego i jedna druga umetnost, izražava najintimnije dubine čovečije duše.

Duhovni razvitak i kulturni stupanj šezdeset stranih naroda biće izražen na ovoj svetskoj izložbi kroz niz raznolikih muzikalnih i glasovnih priredaba. Program će obuhvatiti celokupnu istoriju musike od primitivnih plemenskih pesama do današnje sinteze. Za koncertne programe već su angažovani umetnici svetskog glasa: Fritz Kreisler, Marion Anderson, Jascha Heifetz, Lili Pons i Jas. Kiepura. Pored toga, razni odbori rade, da se dovede pariška opera, mađarska opera, kao i ruski, poljski in rumunski baleti.

Dok šezdeset stranih naroda sudeluje definitivno na ovoj znamenitoj seriji muzičkih priredaba i troše milione dolara, da pokažu, ko su i šta su, — dotle jugoslovenski priredjivački odbor sedi skrštenih ruku i tvrdi, da nema kredita za kulturnu reprezentaciju, jugoslovenskog naroda. Nadamo se, da Generalni Komesar Jugoslavije neće dozvoliti, da se u interesu uštede nekoliko hiljada dolara upropasti jugoslo-

venska umetnička i muzička reputacija, koja je isto tako važna kao i izložba trgovačkih proizvoda i lepote zemlje. Takva ušteda bila bi i neučesna i štetna za ugled jugoslovenskog naroda.

Kroz musika i narodne pesme sačuvan je jugoslovenski jezik, vera, običaji i tradicije. Musika i pesme dale su inspiracije i moralne snage jugoslovenskom narodu, da nakon petovekovne teške borbe ostvari svoje nacionalne ideale. Rečju, da nije bilo pesme i musike, nebi bilo ni današnje Jugoslavije.

Jugoslovenska vlada učinila je ogromnu pogrešku, ako iz budžetskih razloga onemogućí, da se pojavimo pred javnost sa odabranim radio programom bar na dan otvaranja paviljona i kraljevog rođendana. Mala materijalna žrtva, skopčana sa angažovanjem jugoslovenskih umetnika i umetnica za ovu otmenu kulturnu reprezentaciju, isplatila bi se mnogostruko. Ovo je retka i sjajna prilika, da pokažemo svetu, da Jugosloveni nisu samo primitivni junaci na bojnome polju, već i dostojni članovi kulturne zajednice naroda. A, radio emisija naših divnih kompozicija i melodičnih pesama pobudila bi kod jugoslovenske omladine, rođene u ovoj prijateljskoj i demokratskoj zemlji, dublje interesovanje i jače oduševljenje za kulturne tekovine njihovih predaka.

Z. S. Gavrilović.

Maja 1939 god.
New York City.

POZDRAVLJENA, MATI DOMOVINA!

Nadaljevanje s 1. strani.

svetu, samo enega već ne; tu- jega jarma in sužnjosti. To je velika tolažba nam, ki živimo daleč od tvojega naročja, o domovina, ker nam to jamči, da prihaja tudi tvoj dan.

S hvaležnostjo v naših srcih se spominjamo, mati domovina, tisočev in tisočev tvojih junaških sinov, ki so žrtvovali za svobodo naše domovine najvišje, kar so mogli dati: svoje življenje. Spomni se tudi ti tisočev in tisočev tistih, ki so morali iskati v tujini tega, česar jim domovina ni mogla ali ni unela dati. Saj so legli k večnemu počitku z vsem tem, kar je še danes živo v nas: z večno ljubeznijo in spominom na te.

Stotisce nas je še v okviru naše nove domovine, te čudne zemlje, koder izginja in se pre- taplja vse, kar so prinesli narodi vsega sveta sabo. Tudi nas je vedno manj, tudi mi gremo za tistimi, ki so šli pred nami. A vendar rešimo in o-

hranimo lahko še mnogo, poglavitno pa to, da vcepimo naši, tukaj rojeni mladini zavest, da bo vedela vsaj, odkod je in

kam spada. Dvajset let čakamo, da nas vprašaš: česa potrebujete vi, moji sinovi in hčere — v čim vam more pomagati moja roka. Zakaj mi smo dali in dajali dokler smo mogli, danes komaj zmagujemo

žrtve, da vzdržimo za silo narodno in kulturno življenje. Ne pozabi nas, kakor nismo pozabili mi tebe, in ko se vrneš, izroči vsem svojim otrokom naše iskrene pozdrave

Odkrito se radujemo v trenutku, ko stopaš v imenu združene in svobodne Jugoslavije med svobodne svetovne narode za najvišje ideale človeškega sreca, za največje vrednosti človeške duše: svobodo, bratstvo in večni progres. Iskreno nam dobrodošla, mlada, čvrsta, svobodna Jugoslavija — pozdravljena, mati domovina.

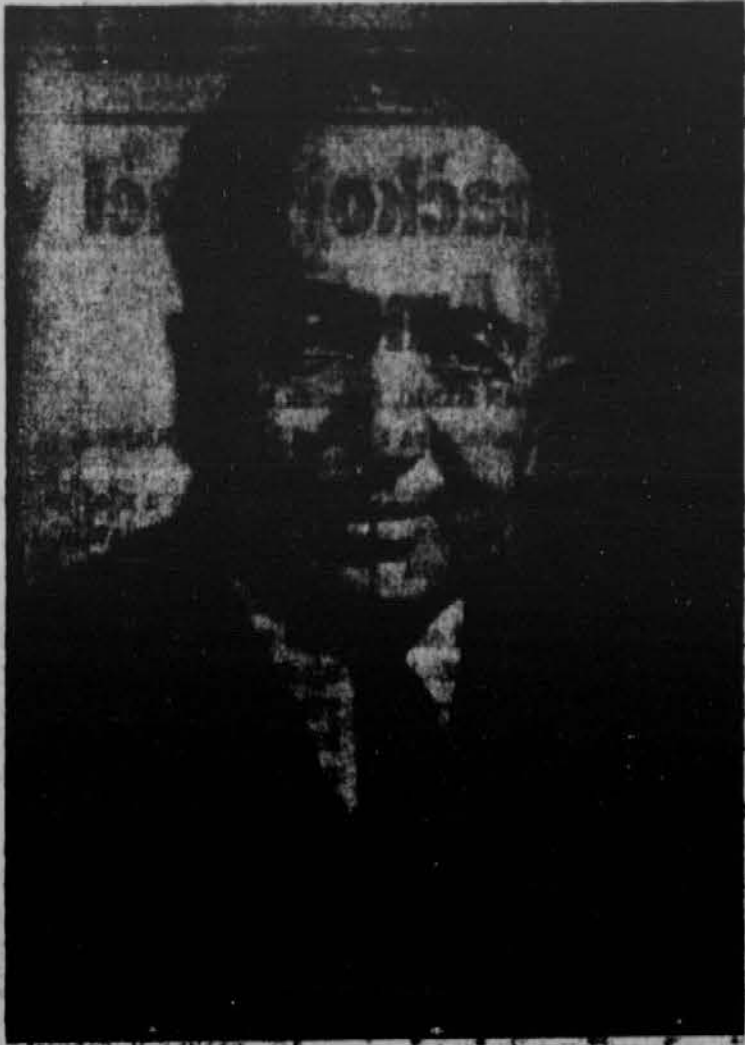
HVAR...

One of the beautiful Dalmatian islands in the setting of the blue Adriatic is Hvar. The climate here is very mild and because of this and excellent bathing beaches it is a favourite wintering place.

NEKAJ PODATKOV IZ ŽIVLJENJA IN
DIPLOMATSKE SLUŽBE G.

Konstantina Fotića

KONSTANTIN FOTIĆ

Jugoslovanski poslanik in glavni komisar jugoslovanskega oddelka na Svetovni razstavi v New Yorku

Da bo življenje in kariera g. ministra Konstantina Fotića našim čitateljem malo bolj znano, prinašamo tukaj glavne točke njegovega uspešnega in zanimivega delovanja:

Gospod minister Fotić se je rodil v mestu Šabcu, v Srbiji. Poročen je s Hrvatico in imata eno ljubeznivo hčerko. Vsi živijo v Washingtonu, D. C. Obe balkanski vojni in svetovno vojno je s lužil v srbski vojski in od priprostega redova vojaka dosegel čin kapetana I. razreda. Za svojo hrabrost je bil odlikovan s sledečimi odlikovanji: Red Belega orla; Zlato svetinjo za junaštvo v vojni; srebrno svetinjo za junaštvo v srbsko-turški vojni 1912, svetinjo iz srbsko-bolgarske vojne 1912; svetinjo svetovne vojne 1914-18; red Sv. Save I. razreda.

V diplomatsko službo je stopil leta 1917 in sicer kot ataše ministrstva zunanjih zadev in legacije v Bernu, Švica; 1. avgusta 1918 imenovan za atašea v Parizu; 15. oktobra 1918 zopet v ministrstvu za zunanje zadeve; 3. marca 1919 tajnik poslanstva v Stockholmu, Norveška; 22. marca 1920 tajnik poslanstva na Dunaju; istočasno od 1. februarja do 1. avgusta dodeljen jugoslovanski delegaciji pri mirovni konferenci v Parizu; 14. septembra 1921 postal sekretar poslanstva v Londonu; 9. oktobra 1924 imenovan generalnim konzulom na Dunaju; 22. novembra 1924 imenovan generalnim konzulom v Carigradu; februarja meseca 1926 prideljen kot strokovnjak na 7. kongres Lige narodov v Ženevi, Švica; 5. decembra 1926 imenovan svetni-

kom poslanstva v Rimu; novembra 1926 imenovan delegatom 3. zasedanju konference

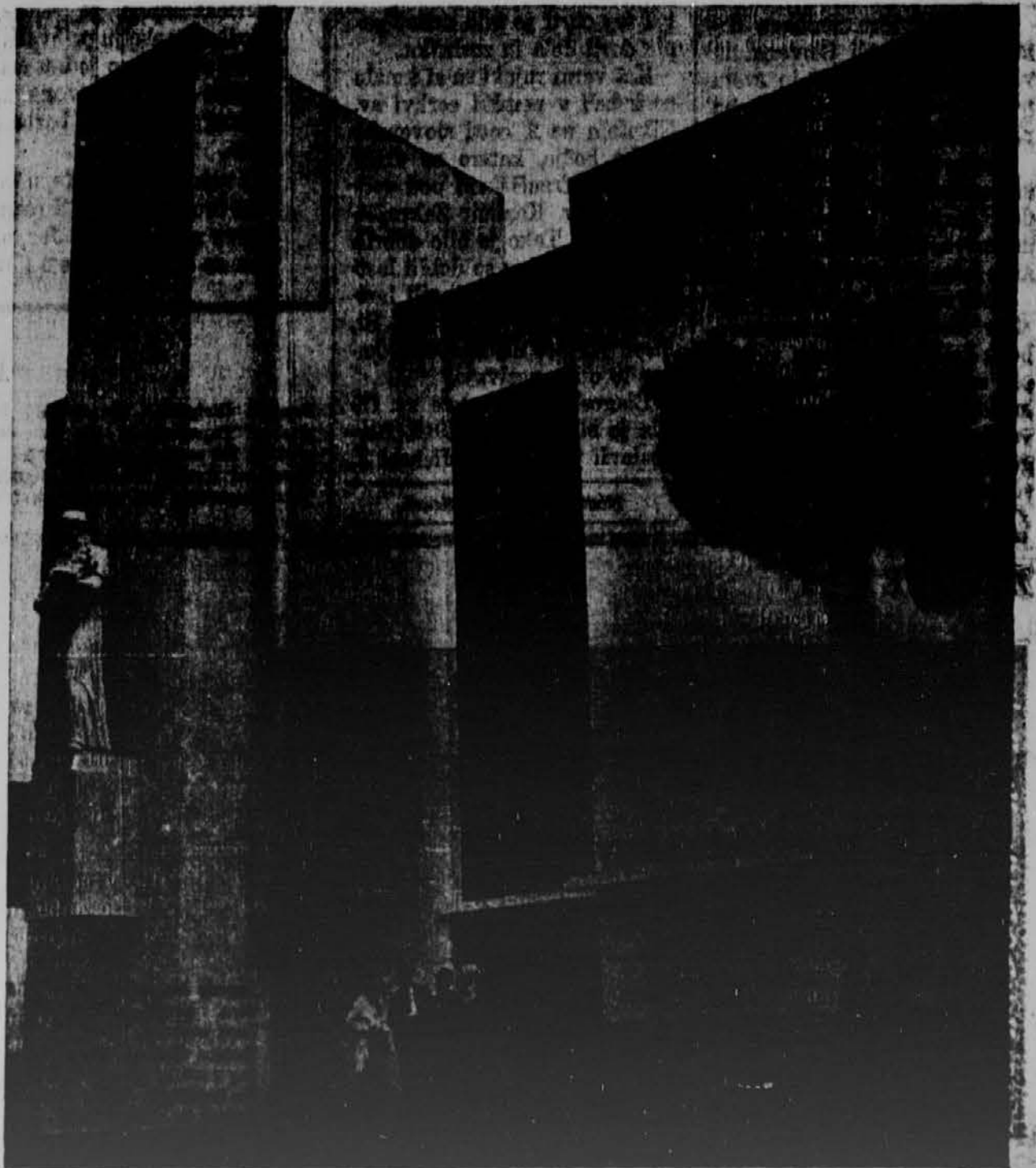
za politične ekonomije za konferenco za razoroževanje v Ženevi, Švica; 2. februarja 1927 imenovan svetnikom na poslanstvu v Parizu; 17. februarja imenovan stalnim delegatom pri Ligi narodov v Ženevi, Švica; aprila in maja leta 1928 prvi delegat k 10. in 11. mednarodni Delavski konferenci v Ženevi; septembra meseca 1928 kot delegat 11. konference Lige narodov in podpredsednik V. zasedanja; oktobra 1928, postal predsednik delegacije mednarodne konference za ekonomično statistiko v Ženevi; 14. februarja 1929 imenovan direktorjem političnega oddelka ministrstva zunanjih del; leta 1929 predsednik na komisiji opija pri Ligi narodov; leta 1929 delegat na konferenci Lige narodov v Madridu, Španija; februarja meseca leta 1929 delegat 10. rednega zasedanja; 7. decembra 1929 je bil postavljen polnomočnim poslanikom za Moskvo, Rusija; 11. decembra 1929 postal direktor politične sekcije v ministrstvu zunanjih del; meseca januarja 1930 imenovan delegatom Lige narodov v Ženevi; leta 1930 imenovan delegatom 2. konference v Haagu, Nizozemsko; februarja meseca l. 1930 delegat na konferenci za poravnavo madžarskih vojnih reparacij v Pa-

rizu; marca meseca leta 1930 postavljen delegatom k Ligi narodov, Ženeva, Švica; meseca junija 1930 je postal član kraljevske delegacije na konferenci ministrov Male antante; leta 1930 imenovan delegatom rednem zasedanju zborovanja Lige narodov; 29. oktobra 1930 imenovan podtajnikom ministrstva zunanjih del; meseca januarja in maja leta 1930 postavljen delegatom h komisiji Lige narodov, oktobra meseca leta 1935 imenovan polnomočnim ministrom za ameriške Združene države v Washingtonu, D. C.

Iz gori navedenega je lahko razvideti potek diplomatskega dela g. ministra Fotića zadnjih 22 let v Evropi in Ameriki. O tem bi se lahko napisala debela knjiga. Lahko trdimo, da ima naša domovina malo tako sposobnih mož, kot je ravno vedanji naš poslanik v Washingtonu. Ne samo naša stara domovina, ampak celokupno naše diplomatsko predstavništvo, in vsi izseljenci smo lahko ponosni, da vodi diplomatsko službo, in da nas zastopa pri Beli hiši v teh resnih in težkih časih ravno g. minister Fotić, o katerega zmožnostih je

Nadaljevanje na 6. strani.

JUGOSLOVANSKI RAVILIJON

Pogled v domovino

Dekler slovenski rod biva, po zemlji hod',
bode slovelo slovensko dekle . . .

Obiskovalcem Razstave

Spisal REV. EDWARD GABRENJA

Svetovna razstava v New Yorku je tu. Odprl jo je sam ameriški predsednik Franklin D. Roosevelt 30. aprila 1939. Za naše slovenske rojake in za Jugoslovane sploh pa bo 23. maja pomemben dan, zakaj takrat bodo odprli Jugoslovanski paviljon na Razstavi.

O priliki tega važnega dogodka bodo naši Slovenci iz vseh krajev Amerike in sveta prihitali v New York. Treba jim iti na roko.

Kadar pride Slovenec v tujo slovensko naselbino, hoče videti najprej vse slovenske ustanove, kakor slovensko cerkev, šole, narodne domove itd.

Tudi naši rojaki, ki bodo prišli v New York na Razstavo, bodo želeli videti našo slovensko cerkev in bodo tam v domačih okoliščinah izpolnjevali verske dolžnosti. Za te naše goste naj podam nekaj o naši slovenski fari Sv. Cirila v New Yorku.

Kdo naših rojakov ni videl New Yorka? Saj je večina njih stopila prvič na ameriška tla baš v New Yorku. Lepo število naših ljudi pa si je izbralo New York za svoje stalno bivanje, zlasti naši veščji slavniki in spretni slavniki iz Domžal in sosednjih župnij. Pri tej obrti je bilo nekoč zanje dosti dela in zaslužka.

Kot verni rojaki so si kmalu pokubeli v nemški cerkvi sv. Nikolaja na 2. cesti slovensko službo božjo, katero so vršili slovenski frančiškani pod vodstvom Rev. Kazimir Zakrajška OFM. Tako je bilo dobrih osem let, predno so dobili lastno župnijo in si postavili lastno cerkev Sv. Cirila na St. Mark's Place ali na Osmi, kakor to cesto nazivajo.

Blagoslovitev cerkve sv. Cirila je bila 4. julija 1916. Blagoslovil jo je Mgr. Michael J.

Nadaljevanje na 6. strani.

Slovenačkoj Braći v Americi

MILAN BANIĆ, Pomočnik komesara

Jugoslovenske sekcije na Svjetskoj izložbi u Njujorku.

Imajući pred očima veliku svjetsku izložbu u Njujorku, smatram za potrebno, da Vam uputim ovo par riječi:

Jugoslavija i svi njezini sastavni dijelovi — slovenačke, srpske i hrvatske zemlje — zaslužili su, da budu bolje, potpunije, pa i dostojnije, prikazani na velikoj reviji nacija, koja se zove svjetska izložba u Njujorku. A i Vi, braćo naša iz "devete naše banovine", zaslužili ste, da Vam se Jugoslavija na ovoj izložbi doličnije pretstavi.

Nije sada vrijeme da iznosi-mo razloge, zbog kojih Jugoslavija na njujorškoj izložbi istupa mnogo skromnije nego na pr. Rumunija, Turska, čak i Irska. Trebaće o tome kasnije da se povede riječ!

No, iako Jugoslavija nije, na ovoj izložbi, zauzela rang koji je punim pravom pripada, ipak se nadam da ćete Vi, naša američka braćo, jugoslovensku izložbenu sekciju prihvatiti kao nešto svoje, kao jednu manifestaciju našega i svoga nacionalnog nastojanja, borbe i napora.

I vjerujem da ćete, u što većem broju, posjetiti i razgledati ovu našu sekciju. Jer, ma da ona ne briljira sjajem i rasko-

šju, ipak ćete u njoj moći osjetiti da je Jugoslavija, od Triglava do Djevdjelije, jedna od najbogatijih zemalja na svijetu, da je njezin narod, ponosio se on slovenačkim, srpskim ili hrvatskim imenom, jedna Bogom obdarena rasa, talentovana, sposobna i junačka. Osjetit ćete i u ovoj našoj izložbenoj sekciji, da srpstvo, hrvatsstvo i slovenaštvo imaju svega u izobilju, i da im, za sada, nedostaju jedino: sloga, solidarnost i saradnja u daleko punijem obimu.

Ali, poslije 2 decenija međusobnog gloženja, nerazumijevanja i sumnjičenja, ipak je na pomolu naša puna srpsko-hrvatsko-slovenačka harmonija. I kad do nje dodje — daj Bože, da što skorije dodje! — s ponosom ćemo moći gledati u oči svakoj naciji na zemljinoj kugli, jer tada će Jugoslavija, van svake sumnje, biti zemlja zamjernog napretka na svim područjima ljudske djelatnosti.

S tom željom i nadom u to, pozdravljam Vas srdačno, braćo Slovenci u Americi! Pozdravljam, da bome, pored Vas, i braću američke Hrvate i Srbe!

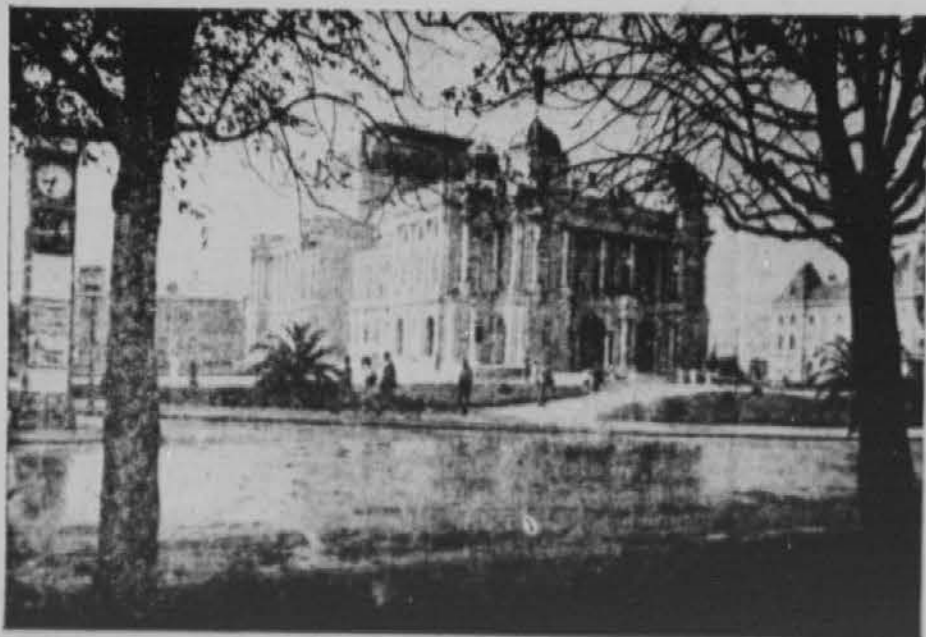
Milan Banić.

BELGRADE

Beograd (Belgrade), the capital of Yugoslavia is situated at the confluence of the Sava and Danube rivers. — This picturesque but modern city has fine parks, excellent museums, monuments and the beautiful surrounding countryside will leave pleasant memories to the visitor.

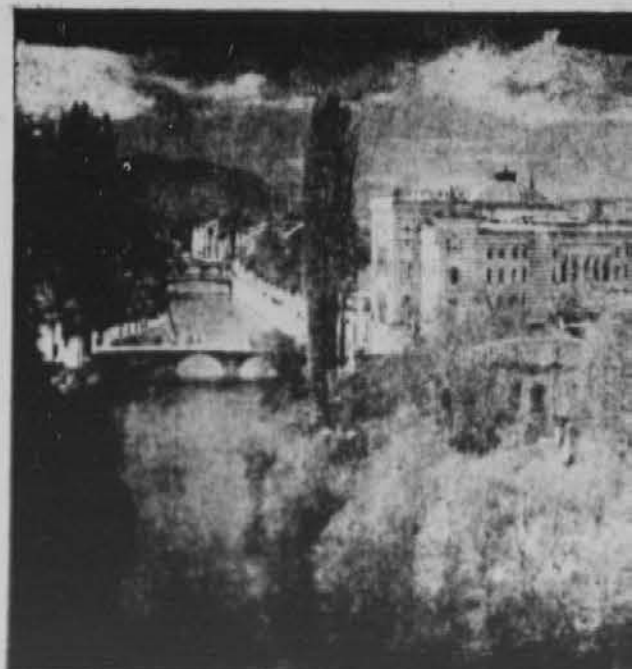
In the last few years Belgrade has grown from a modest Balkan town of hardy 100,000 inhabitants into a city of over 300,000 people.

ZAGREB...

Zagreb has a charm of its own. Broad streets, well-kept avenues, good hotels, famous theatres, fine imposing rows of houses and public buildings, make Zagreb indeed a well-planned and beautiful city.

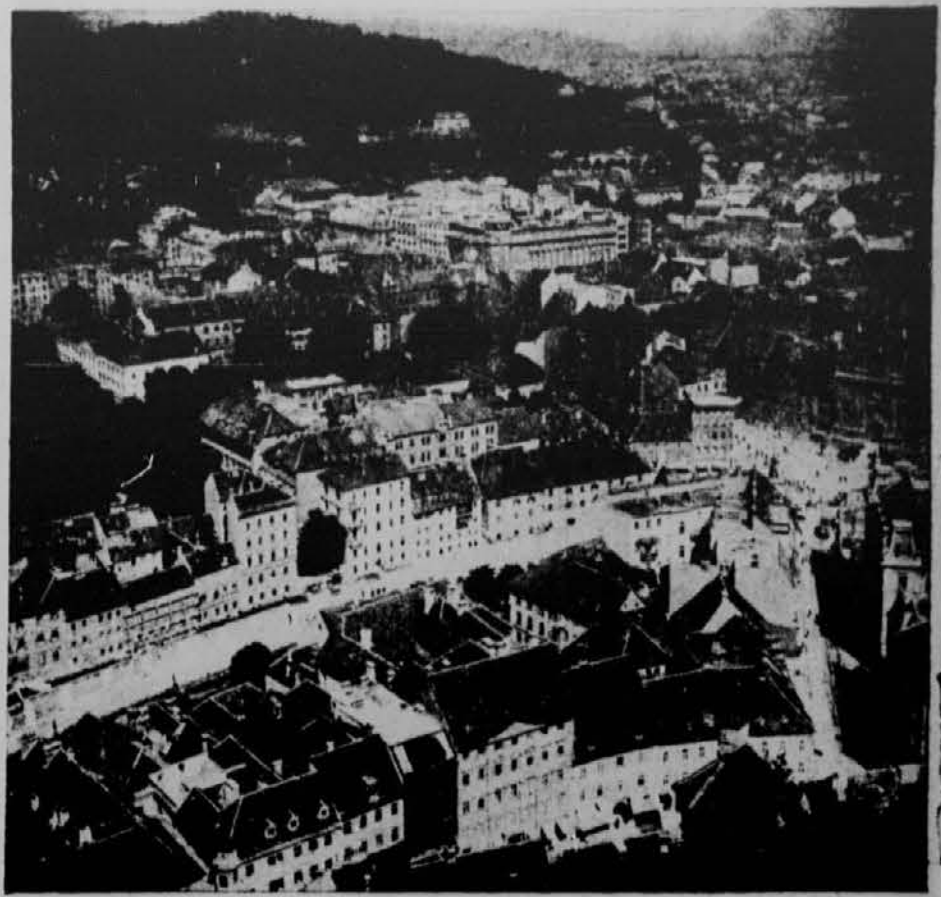
SARAJEVO...

BEOGRAD...

LJUBLJANA...

Ljubljana with its medley of modern buildings, pleasant villas and interesting dwellings, forms a most attractive sight. The mixture of mellow age and modernity harmoniously is one of Ljubljana's most interesting features.

POZDRAV PREDSEDNIKA SVETOVNE RAZSTAVE

Grover A. Whalen

Naslednji pozdrav je poslal Grover A. Whalen, ravnatelj Svetovne razstave:

To the Editor, Glas Naroda
216 West 18th Street
New York, N. Y.

At a moment when the Yugoslav Pavilion at the New York World's Fair is about to be formally dedicated, I am pleased to extend to you and your readers these few words of invitation and welcome to the entire exposition and to suggest that use be made of the opportunity to renew home or friendly ties by visiting the exhibits of the Yugoslav people.

Grover A. Whalen
President, New York World's Fair 1939 Incorporated.

Tujski promet v mestu New York

Spisal LEO ZAKRAJSEK

Mesto New York je svetovno pristanišče in tudi svetovno finančno in trgovsko središče. To pomeni, da že vsakovrstni važni opravki neprestano vanj prinašajo veliko število obiskovalcev, ne samo iz naše republike, temveč tudi z vsega ostalega sveta.

Računa se, da pride v normalnih časih v New York povprečno 100.000 tujcev na dan. Dalje se računa, da vsak teh zunanjih obiskovalcev ostane tukaj dva dni. Iz tega sledi, da je v našem mestu stalno povprečno dvestotisoč tujcev, katere je treba prenočevati, jih hraniti in zabavati.

Kljub temu, da mora mesto skrbeti v vseh teh ozirih za svojih 7.660.000 stalnih prebivalcev, vprašanje prehrane tujcev ni za mesto nikak problem. Naših 14.000 restavracij, gostilen in javnih obednic s svojimi 55.000 natakarji in natakaricami z lahkoto nasičuje še tuje goste in bi jih z lah-

koto oskrbovalo še dvakrat in trikrat toliko.

Tudi vprašanje zabave za tujece mestu ne dela skrbi, kajti naših 3000 gledališč, muzejev in drugih zabavišč s 15.000 new-yorških muzikantov in pevcev je zmožnih nuditi vsakovrsten "good time" še tako velikemu navalu tujih obiskovalcev.

Resnejše pa je vprašanje prenočišč. Pri normalnem dotoku tujcev se ne napolni niti naših 1000 hotelov v glavnem delu Velikega New Yorka — na otoku Manhattan. Poleg tega imamo na Manhattanu še okrog 1500 hiš in apartmentov z opremljenimi sobami (furnished rooms), katerih se zlasti revnejši obiskovalci poslužujejo v znatni meri. Vpoštevati je dalje treba, da se veliko število tujcev nastani pri svojih sorodnikih in prijateljih. Zato bi nam kakih nadaljnjih dnevih 50.000 tujcev tudi glede preno-

čišč ne delalo sivih las. Za tak eventualni narastek je New York že pripravljen.

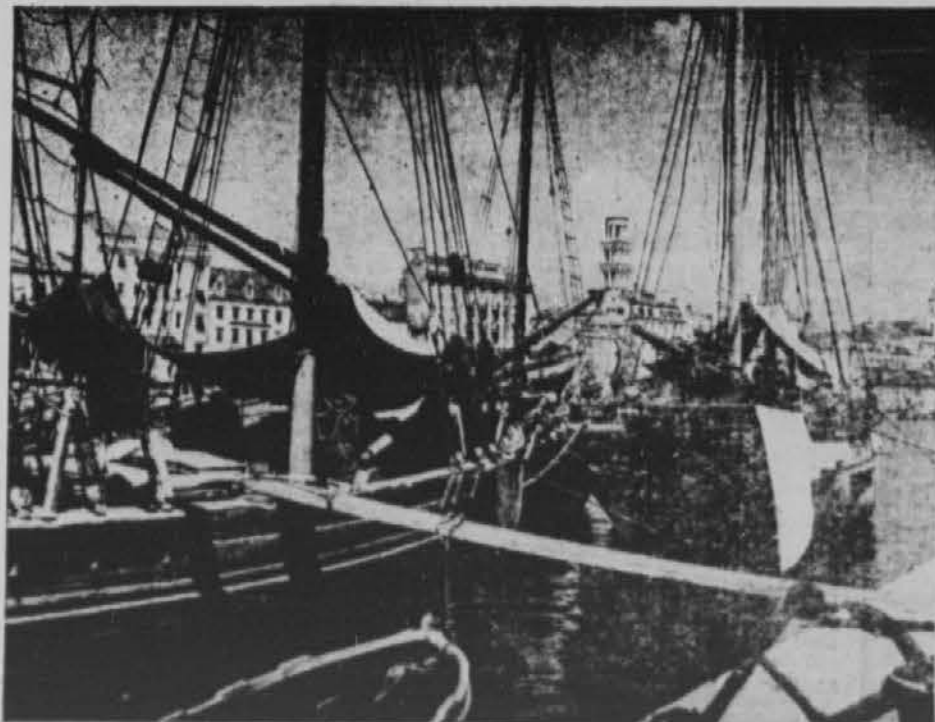
Naša sedanja svetovna razstava pa je tako velik pojav, da obeta taksirati naš obsežni tujsko-prometni stanovanjski aparat preko njegovih mej, zlasti v času med 15. junijem in 15. septembrom. Pričakuje se, da bo v tej dobi povprečno dnevno število dosegalo 200.000 zunanjih obiskovalcev ter da se bo njihovo bivanje raztegnilo za en dan, to je, da bo vsak ostal tukaj povprečno dni. To pa pomeni, da bo v New Yorku v omenjeni dobi povprečno od 600.000 tujcev, v najslabšem slučaju se računa to število na pol milijona. Prenočevati tako ogromno število po seveda ni lahka naloga.

Najslabše pri vsem tem pa je to, da dotok teh tujcev ne bo enakomeren, temveč da jih

Nadaljevanje na 8. strani.

No one can resist the fascination of Sarajevo in Bosnia. Located on the river Miljacka, with a background of high mountains, Sarajevo has all the glamour of the Orient contrasted with the modernity of the West.

SPLIT...

Waterfront scene in the busy seaport city of Split . . . Rightfully are the Dalmatians proud of their heritage, the sea. In all parts of the world you will find these hardy seafarers on fishing vessels and harbor craft of all description.—yes, many a majestic liner ploughs her way into port under the guidance of skilled Dalmatian navigators.

OBISKOVALCEM RAZSTAVE

Nadaljevanje s 4. strani.

avelle, ki je še danes v svojem 82. letu župnik katedralne župnije v New Yorku. Prvi župnik naše fаре je bil Rev. Benignus Snoy, OFM., ki je dan profesor v franciskankem semenišču v Lemont, Ill. Drugi župniki, ki so župnikovali v fari sv. Cirila so bili: Rev. Cherubin Begelj, Rev. Aleksander Urankar, Rev. Hlavinli Podgoršek in podpisani. Tako slovenska fara v New Yorku že 23 služi našemu slovenskemu ljudstvu v New Yorku, Brooklynu in okolici.

V začetku färe so skoraj vsi naši ljudje stanovali okrog cerkva O-mi v New Yorku. Poje, ko so se raznehre izdale in so ljudje bolj začeli, so začeli se seliti v oklynu. Nekateri so kupili svoje hiše, drugi pa so iskali boljše stanovanje. Danes večina naših ljudi stane v Brooklynu in na Long Island.

Čeprav so zdaj daleč od cerkve, so naši Slovenci še zmeraj ponosni na našo slovensko färe in jo lepo podpirajo. Ne morejo pozabiti prvih let v novi domovini, ko niso imeli svoje lastne cerkve, in tudi ne morejo pozabiti četa in truda, ki

so ga imeli, ko so zidali cerkev. Čeprav je naša cerkev precej precej oddaljena od Razstave — naša cerkev je v Manhattan, razstavišče je pa v Flushing — imamo dobro zvezo z "elevated" železnico. Na vogala Osme ceste sedete na vlak in v pol ure ste že v Flushing.

Nedeljske svete službe so pri nas ob 8. in 10. uri. Pri maši ob 8. uri poje zbor naših mladih deklet. Ta dekleta so že pele na radio na Nat. Broadcasting Co., in bodo zopet nastopile v nedeljo 26. maja. Pri maši ob 10. uri pa poje naš mešani zbor. Člani in članice tega zbora bodo peli na Razstavi ob otvoritvi Jugoslovanskega paviljona, 23. maja. Oba zbora sta pod v odstvom značnega pevovodja Jerry Koprivšeka.

Ko pridete v New York na Razstavo, nam boste vsi dobrodošli. Vem, da boste vsi želeli vršiti verske dolžnosti v domačih okoliščinah. To boste lahko storili v slovenski cerkvi na St. Mark's Place v New Yorku. Vas prav pristočno vabimo in kličemo: "Dobrodošli!"

JUGOSLAVIJA
NA SVETOVNI IZLOŽBI V NEW YORKUSPISAL SLAVE TROŠT
Izselniški odposlanec.

Cenjeni gospod urednik:—

Drage volje in z hvaležnostjo odgovarjam na Vaše cenjeno vabilo, da napišem nekoliko vrstic o onem važnem delu izložbe v našem jugoslovanskem prostoru, ki zanima ministristvo za socijalno politiko in narodno zdravje.

V današnjih težkih mednarodnih razmerah mora vsak obiskovalec Razstave v New Yorku čeniti pogum, smotrenost in vestnost vseh onih odgovornih činiteljev, ki se niso plašili preteče katastrofe, vojne, temveč so ostali zvesti dani obljubi, da bo tudi Jugoslavija častno zastopana na tej imponentni in zgodovinski Svetovni razstavi.

Dasi nimamo svojega lastnega paviljona, bo naš oddelek tam — sem prepričan — postal slehernemu gledalcu jasno, lepo sliko in trajen vtis naše nepozabne stare domovine.

Prispevek Jugoslovianov kulturni Severne Amerike.

Ob pregledovanju in studiranju vsega razstavljenega materiala bo gotovo občutil tudi najbolj kritičen sin jugoslovanskih imigrantov-pionirjev novo zadoščenje in ponos, da so mu prišli pradedi v Ameriko iz lepe in kulturno stare zemlje ob Jadranu.

Ameriški Jugoslovani za staro domovino.

Zavidanja verdna je pa tudi reputacija in zgodovina v Ameriki. Njen prispevek kulturni in splošnemu blagostanju Severne Amerike je nad vse bližnji in v obsegu transkontinentalen.

Naši starejši imigranti bodo pa s posebnim zadovoljstvom opazili dokaz, da stara domovina ni pozabila in da globoko ceni kulturno in materialno pomoč, katero so ameriški Jugoslovani prispevali zidanju zedinjene Jugoslavije.

300 let imigracije.

Pravijo, da Jugoslovani ni bilo na ladji "Mayflower". Vemo pa, da je že leta 1640 umrl med Indijanci v današnji državi New Mexico misijonar Jugoslovani, baron Ivan Retaj.

Prvi zemljevid Kalifornije je napravil naš misijonar Ferdinand Koščak (Consagae), ki je prišel v Ameriko okoli l. 1730.

Sušaku. Zastopal je dosledno politični sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci na podlagi decentralizacije v Jugoslaviji. Delo, začeto po Franju Supilu v reškem "Novem Listu" je g. Banić verno nadaljeval. Leta 1932-34 je bil ataše za časopisje v Parizu; leta 1935-38 je bil izvoljen za narodnega poslanca iz svojega rojstnega okraja sušaskega. Pri tej izvolitvi je užival absolutno zaupanje ogromne večine volilcev.

Gospod komisar Banić je o-

Slave Trošt

Vsi poznamo delovanje slavnega škofa Friderika Barage med Indijanci v državi Michigan, oziroma v krajih Velikih Jezer. Njegove knjige o indijanskih jeziki so filološke vrednosti. Ob stoletnici (1930) njegovega prihoda v Ameriko se lahko voziš iz Baraga City v Baragas County skozi Baraga State Forest v Michiganu.

Jack London je opeval v "Valley of the Moon" pridnost in nadarjenost jadranskih Slovanov, ki živijo v prelepi Kaliforniji, kjer je naš Dalmatince Marko Rabassa zasadil in vcepil prve jableke (v Watsonville), California, okoli leta 1870.

V Fresno, Cal., je prinesel iz Dalmacije (1882) Stefan Mitrović mladike od smokve in tako je nastala nova industrija. Že leta 1892 na Columbia razstavi v Chicagu so prejeli prvo nagrado za slive in grozdje naši rojaki iz Kalifornije.

Kdo je štel nagrade, katere je prejemal za našo slavno kranjsko čebelico Rev. prof. in major Francis Jager iz Minnesote?

V New Orleans, La., in ob mehiškem zalivu je kontroliral industrijo z ostrigami (oyster) rojak Luka Jurišić.

Že pred več ko 200 leti je prišlo okoli 1200 jugoslovanskih protestantov iz Prusije (kamor so pobegnili v dobi protireformacije njihovi stariši) v državo Georgia, kjer so se na-

Nadaljevanje na 8. strani.

KOMISAR MILAN BANIĆ NA JUGOSLOV.
IZLOŽBI V NEW YORKU

Slika na desni predstavlja namestnika generalnega komisarja za jugoslovanski izložbo na Svetovni razstavi v New Yorku, g. Milana Banića.

KAJ PODATKOV IZ ŽIVNJA IN DIPLOMATSKE
SLUŽBE G. KONST.
FOTIĆA.

Nadaljevanje s 3. strani.

tukaj nepotrebno govoriti, in o katerega velikem rodoljublju do svoje domovine nam priča vsak njegov korak, vsaka njegova beseda in posebno vsa njegova preteklost.

Vodstvo jugoslovanske izložbe na Svetovni razstavi je domovina poverila v roke g. ministra Fotića in ga pri tej priliki imenovala za generalnega komisarja jugoslovanske izložbe v New Yorku. Kako srečna izbira! Vsi tisti, ki smo že videli prve osnutke jugoslovanskega paviljona v razstavnih prostorih, smo odnesli vtis, da nas ne bo strah pred velikim svetom, ko bo stopal na naša tla. Gotovo se ne moremo primerjati z velikimi in bogatimi narodi in njihovimi bogato okinčanimi pavijoni, ali vse eno, pišča teh vrstic vas zagotavlja, da ono, kar je, bo v dovoljni meri pokazalo vso lepoto naše stare domovine; vso življensko silo jugoslovanskega naroda in vso močno kulturo, ki je potekla iz samega tega naroda in za katerega lepšo bodočnost nam priča in jamči vsa njegova preteklost in sedanjost.

Njegova pisarna nosi naslov: Kingdom of Yugoslavia Exhibition of the New York World's Fair 1939, Room 1516, 225 West 34th St., New York, N. Y. Iz te pisarne izhajajo vse direktive glede vodstva jugoslovanskega oddelka na Svetovni razstavi v New Yorku. Vsi oni, ki želijo informacij glede trgovine, industrije, turizma in drugih vrst, naj se obrnejo pisмено na gornjo pisarno.

Gospod komisar Banić je v domovini znana in ugledna oseba. Rojen na Sušaku pred 48 leti, dovršil je svoje filozofske študije na dunajski univerzi. V svetovni vojni je začel v rusko ujetništvo, kjer je stopil kot prostovoljec v srbsko armado in postal podporočnik. Leta 1921 je začel svoje javno življenje kot časnikar in publicist. Izdajal je dnevnik "Novi list" in "Našo Slovo" na

ženjen in ima 16-letnega sina, ki se z njim nahaja v New Yorku. Kakorhitro mu bo čas dovojeval, bo gospod Banić obiskal naše važnejše naselbine po Ameriki, da vidi in se pouči kako živi in napreduje naš življenj v novi domovini, o čemur bo poročal vestno in energično na odločilnih mestih v Beogradu.

Kličemo mu: Dobrodošel v novi domovini!

Mnogo uspeha z jugoslovanskim oddelkom!

Največje Mesto . . . Največja Razstava

I. HUDE — NEW YORK, N. Y.

"Vse ceste peljejo v Rim." smo večasih rekli. Sedaj pa izgleda, kot da vse ceste peljejo v New York, največje mesto na svetu in na največjo svetovno razstavo, ki jo je še kdaj videl svet.

V celi zgodovini sveta more človeške oko na velikanskem, toda primeroma omejenem prostoru videti vse, kar je drugače mogoče videti samo, ako prepotuješ celi svet.

Pred teboj se razprostira širna plan najčudovitejših poslopij, drevoredi, nasadi, vrtovi, jezera, slapovi, vodometi — in kaj še vse.

Vse naokrog se potaplja v morju nepopisnih barv. Obiskovalci mnogih razstav priznavajo, da je na Razstavi mogoče videti stvari, ki še niso bile razgrnjene pred človeškim očesom.

Celo predsednik razstavnega odbora Grover Whalen je bil začuden, ko je Angelo Bossi, župan San Francisca, kjer je letos tudi svetovna razstava, ob svojem obisku Razstave rekel:

"Imate razstavo, ki sebi ni ma para; naša razstava pa je prva za vašo. Naša dežela je dovolj velika za dve razstavi."

Vsakdo mora biti začuden, ko v poslpju mesta New York vi-

di med drugimi zanimivimi stvarmi tudi statistiko o New Yorku. Med drugim tudi naslednje:

V mestnih knjižnicah si ljudje izposodijo vsaki dve sekundi eno knjigo; ob času največjega prometa, zjutraj in zvečer, ko gredo delavei na delo, ali pa z dela, pelje čez 42. ulico 738 vlakov. Mestni finančni urad je največji za zveznim finančnim uradom, ki izplača vsak dan \$1.000.000.

Mesto New York ima površine 323 kvadratnih milj, ali 208.608 akrov. V dolžini od juga proti severu meri 38 milj, v širino od vzhoda proti zahodu pa 25 milj. Ima pet okrajev, v katerih živi po štetju leta 1938, 7.506.088 ljudi. Po narodnostih je 1.800.000 Židov, 440.000 Italijanov, 442.481 Rusov, 237.588 Nemcev, 238.339 Poljakov, okoli 4.000 Jugoslovancev.

Druge zanimivosti New Yorka so:

Vse ulice merijo 5000 milj in bi po dolžini mogle vezati New York s San Franciscom. Najkrajša ulica je Edgar St., ki je dolga 58 čevljev.

Vsak dan odpelje iz mesta smeti in odpadke 5000 tovor-

nih avtomobilov. Pri tem delu je zaposlenih 14.900 delavcev.

26 vojašnic.

Letališča za osebni in poštni promet: Floyd Bennett, Holmes, Flushing, North Beach, Jamaica, College Point, k tem moremo dodati tudi še letališče v Port Washington in Roosevelt letališče v Garden City, četudi sta izven mestnega okrožja, in vojaško letališče Mitchell Field v Hempstead, L. I.

5 kopalšč, katera obišče vsako leto 2.475.000 kopalcev.

58 mostov, med njimi 7 velikih, med katerimi je največji George Washington most, čegar obok čez Hudson meri 3500 čevljev.

Raznovrstnih poslopij je 1.273.162 in 2.809 cerkva.

18.643 policistov in 2000 detektivov ter 6717 gasilcev. Lansko leto so požari povzročili škode za 7.787.335 dolarjev.

Pri avtomobilskih mesrečah je bilo v mestu lansko leto ubitih 943 oseb, poškodovanih pa 33.282.

Plesnih dvoran je 364, kabaretov 1516, gledališč 696.

Hotelov je 326 s 160.000 sobami.

Fiorello H. La Guardia, župan mesta New Yorka.

Mesto porabi na leto: 244.000 funtov presnega masla, 500.000.000 funtov rib, 212.000.000 funtov kuretine, 202.000.000 jajc, 1.263.948,00 kvartov mleka, 65.886.718 funtov sira in 2400 železniških vozov. Vsako leto izdajo newyorčani za živež 3 milijarde dolarjev.

V pristanišču je 720 pomolov, katerih najdaljši meri 1100

Nadaljevanje na 8. strani.

AEROGRAF, KI KAZE CESTE VODEČE K SVETOVNI RAZSTAVI V NEW YORKU

"(U) N. Y. W. P."

TUJSKI PROMET V
MESTU NEW YORK

Nadaljevanje s 5. strani.

bo danes toliko manj, jutri toliko več, kakor bodo pač vplivali dogodki, razmere in vreme. Enakomeren dotok bi navale ogromnemu številu še ne bil tako težak problem, toda pri navalih, ki se bodo od časa do časa pojavljali, je pa nemogoče pričakovati, da bi se moglo vsakega obiskovalca tudi s prenočiščem sto-procentno zadovoljiti. Toda kljub temu sem mnenja, da ne bo treba nobenemu obiskovalcu prenočevati na klopi v parku, ako sam ne bo hotel in ako bo imel denar, da si prenočišče najame.

Ker je omenjen denar, na katerega se koncem konca vsa ta vprašanja reducirajo, naj še pripomnim, da so naši hoteli že sedaj nekoliko zvišali svoje cene ter da bodo z njimi najbrže do nekoliko poskočili v poletnih mesecih. Imeli so precej "slabih" let v sedanji depresiji in sedaj vidijo ugodno priliko, da prejšnji primanjkljaj nekoliko sibilancirajo.

Rojakom, ki so namenjeni obiskati New York v prihodnjih mesecih, se svetuje, da si obiskajo po možnosti sobe v hotelu že vnaprej rezervirati, zlasti ako reflektirajo na bivanje v hotelu srednje vrste, kajti za to je največ povpraševanja.

Ozirom pa, ki bodo prišli v New York brez vnaprej rezerviranih sob, pa se priporoča, da naj ne sprejmejo takoj vsake cene in vsake sobe, ako se jim zdi cena pretirana, kajti naravno je, da bodo skušali hotelirji položaj pretiravati in se tako okoristiti preko opravičene mere. Nekoliko obotavljanja in "glihanja" vtegne imeči ugodne posledice.

Končno je mnogim našim rojakom New York že znan in si bodo zato znali v vsakem slučaju pomagati, a drugi pa imajo tukaj kakšnega sorodnika ali znanca, na katerega se lahko obrnejo za posredovanje in pomoč v slučaju potrebe.

SCENIC JEWELS

B L E D . . .

Bled is the loveliest lake in Slovenia. On an island in the center of the lake is the Church of the Virgin. As the morning mist rises from the waters of the lake only the spire of the church is visible; gradually there unfolds before your eyes a fairy-land picture of such simple beauty that to find its equal one must travel far.

BOHINJE

In sharp contrast to Lake Bled, but no less beautiful is Bohinje. Here in a quiet valley entirely surrounded by dense forests, with a background of mountains, scenery repeats like an immense sapphire, this lovely jewel of Slovenia.

Mi na Svetovni razstavi

R. F. HLACHA

O sem lani ob priliki poletnih počitnic obiskal stare prijatelje v Pittsburghu, Clevelandu in drugih mestih na poti, sem dobil vtis, da ga ne bo rojaka, ki ne pride v New York ob priliki Svetovne razstave. Seveda pri mnogih ostane samo pri želji, število rojakov, ki pride, pa bo vendarle precejšnje.

In ne bo jim žal. Kajti newyorška svetovna razstava je zares nekaj kolosalnega v pravejšem pomenu besede, kakršne še ni bilo na svetu. Ogledati si jo v enem dnevu je nemogoče, tudi če nima človek nikakega usmiljenju do svojih utrujenih lastnih nog. Največji čudež se mi pa zdi, kako so spremenili 1200 akrov močvirja in smrdljivih smetišč v prekrasen park, kjer se sredi drevoredov in raznih vrstov dvigajo fantastične stavbe neštevilnih razstaviteljev.

Ga ni polja vladnega, industrijskega, znanstvenega, umetniškega in socialnega delovanja, ki ne bi bilo zastopano. Pregledati vse tozadevne paviljone je zares nazoren tečaj za splošno vzgojo in vsakdo odnese občutek, da zna mnogo več kot je znal poprej. O neštevilnih zabaviščih pa niti ni treba govoriti; vsega je tam, kar si domišljija more predstavljati.

Zvečer pa se razstavišče spreminja v pravcato deželo bajk s svojimi svetlobnimi efekti, razsvetljenimi vodopadi in vodometi, umetelnimi ognji itd.

V onem delu razstave, kjer imajo inczemke razstave svoje paviljone, bo tudi Jugoslavija imela svoj paviljon, ki se

otvori danes. Seveda se ne more primerjati z ogromnimi in razkošnimi palačami nekaterih velesil, ki so potrosile mnogo milijonov dolarjev v to svrhu, zlasti Angleške, Italije, Francije in drugih, da ne omenimo čarobno stavbo Sovjetske Rusije, ki morda presega vse druge. Ali v svoji primerni skromnosti bo Jugoslovanski paviljon decenten prikaz napredka Jugoslavije, njenih pridelkov, njenih nošenj in neprekosljivih naravnih lepote.

Vsak rojak, ki pride na razstavo, jo seveda obišče. O tem ni dvoma. Imel bo občutek, da je sredi razstave Jutrašnjega sveta zašel v kočček stare domovine, zaužival bo prebujene spomine in se obenem naučil marsičesa o stari domovini.

Ob enem bi hotel, da rojaki, ki obiščejo Jugoslovanski paviljon, posvetijo vsaj par sekund resnemu premišljevanju, v katero vsakega sili pogled na bližnji Čehoslovaški paviljon. Trpka usoda bratskega naroda nam razodeva ogromne nevarnosti, ki pretijo stari domovini, zlasti naši ožji slovenski domovini ležeči na poti pangermanskega navala proti Jug in Jadranu. Ambicije obeh totalitarnih držav, danes prijateljskih, za sedaj neutralizirajo nevarnost, ki preti naši ožji stari domovini. Kaj bo pa v bodočnosti? Grenki vtis, ki nam ga je prstil pogled na Čehoslovaški paviljon, vsili nam v dušo molitev, naj nas Bog ohrani iste usode, naj nam ohrani svobodno Slovemijo in Jugoslavijo!

JUGOSLAVIJA NA SVETOVNI IZLOZBI

Nadaljevanje s 6. strani.

selili ob desnem bregu reke Savannah in začeli gojiti sviloprejkje (silk worms).

It's a long way — od naših pionirjev 17. stoletja do poznejših trum izseljencev, s katerimi se dičijo naše velike narode Jednote, Zajednice in Savezi — do kulturnih delavcev kot so, da imenujem samo nekatere: Ivan Jager v Minnesoti, Etbin Kristan, Ivan Zorman, dr. F. J. Kern, prof. Klanchar, A. Grdina, vsi iz Clevelanda, Ohio. Lojze Adamič, Ivan Mladinec, Niko Grškovič, F. Kerže in Dr. Biankini — pa vse do velikanov Tesla, Pupina in Suzalla. Encyclopaedia Americana ima od leta do leta več in več strani posvečenih delu jugoslovanskega uma v Ameriki.

Kako si ogledati Razstavo? Svetoval bi rojakom, da si ob prvem obisku na Razstavo ogledajo celoto Razstave in sicer: z vožnjo v busu, ki vas po-

pelje mimo vseh poslopij ob neprestanem pouku iz roga "barkerja."

Nato še sveži pridite v oddelek za Jugoslavijo. Informacijski uradniki vam bodo razložili vse, kar želite vedeti o razstavljenih predmetih, kot tudi nameravani trgovinski konjunkturi. Oglejte si temeljito naš domači jugoslovanski koticček (čez 5.000 kvadratnih čevljev) predno vas utrudijo neštete druge zanimivosti Razstave.

Komur dopuščajo gnotne in družabne razmere, ne bo žal, ako se ponovno seznanji s svetovnim New Yorkom in njegovo Razstavo. Naš urad sodeluje z državnimi avtoritetami v vsakem oziru in neprestano, da bi bil uspeh, zlasti našega jugoslovanskega oddelka čim popolnejši. Upam, da bom imel priliko in čast pozdraviti stare prijatelje in znance iz širne Amerike in Kanade tekom 1939

NAJVEČJE MESTO —

NAJVEČJA
RAZSTAVA

Nadaljevanje s 7. strani.

čevljev; obražje New Yorka je dolgo 578 milj.

V mestu je 32.237 industrijskih podjetij s 778.151 delavci, ki zaslužijo na leto 899.211.275 dolarjev.

Mestnih avtomobilov je 913.525, privatnih 1.328.080.

Muzejev je 30.

Parkov je 344 in merijo 20.246 akrov. Parke obišče vsako leto približno 50.000.000 ljudi.

Kaznilnic je 14 s 6.736 kaznjenci.

Po hišah je 1.728.110 radijev.

Trgovin je 115.567.

616 ljudskih, 81 višjih 48 tehničnih in 24 poklicnih šol obiskuje okoli 1.100.000 učencev in učenk.

Vsako leto pripelje v New York povprečno 1.799 parnikov z 882.063 potniki.

Samo na Grand Central železniško postajo se pripelje na leto 31.000.000 ljudi; vsak dan pride v mesto 129.119 obiskovalcev.

V letu 1937 je bilo v New Yorku poročenih 169.471 parov; rojenih je bilo 101.888 otrok, umrlo je 77.483 ljudi.

New York porabi na dan 972.500.000 galon vode

193.698 električnih svetilk razsvetljuje 4083 milj ulic in 7638 akrov parkov in razsvetljava velja mesto na leto 6.038.077 dolarjev.

Razstavni prostor meri 1216 akrov, je dolg 18.000 čevljev in širok 6500 čevljev; ima 10 vhodov, ima prostora za 35.000 avtomobilov, zabavišče meri 80 akrov. Na Razstavi je 400 poslopij, 80 restavracij s 45.000 sedeži.

Razstava je veljala \$155.000.000; mesto New York je prispevalo \$68.825.000.

Mestna zastava je modro-belo-rumena z uradnim pečatom na belem polju z letnico 1664, katerega leta je bilo mesto imenovano New York. Prej, dokler je bilo mesto pod holandsko vlado, se je imenovalo New Amsterdam.

Ko bo jeseni 1940 razstava zaključena, bodo poslopja po pogodbi z razstavitelji morala biti v 60 dneh porušena. Ostalo bo samo poslopje mesta New York in države New York.

Na kraju največje svetovne razstave bo nastal največji park na svetu z mnogimi zabavišči. Za to delo bo mesto izdalo \$5.500.000.

Meadow Lake (jezero) bo služilo za vožnjo s čolni. Willow Lake pa bo zavetišče za ptice. V amfiteatru, ki ima prostora za 12.000 ljudi, bodo predstavljane opere, igre, koncerti in razne druge zabave.

To je New York, s katerim se ne more primerjati nobeno drugo mesto na svetu!